

УДК 347.78.034
DOI <https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.1-3/16>

Гелетка М. Л.

Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»

Кравчук В. В.

Національний аерокосмічний університет «Харківський авіаційний інститут»

ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ЯКІСТЬ ПЕРЕКЛАДУ ТЕКСТОВИХ ЖАНРІВ АНГЛОМОВНОГО НАУКОВОГО ДИСКУРСУ В ГАЛУЗІ АВІА- І РАКЕТОБУДУВАННЯ (НА МАТЕРІАЛІ ЩОТИЖНЕВИКА «АВІЕЙШН УЇК ЕНД СПЕЙС ТЕКНОЛОДЖИ»)

Подану статтю присвячено вивченню факторів, які впливають на якість і адекватність перекладу термінології в рамках наукового дискурсу з ракетобудування і авіабудування у зв'язку з розбудовою цих галузей людської діяльності, появою численних термінів, що їх обслуговують, і недостатньою кількістю англо-українських термінологічних довідників (глосаріїв). Щодо систематизації жанрів наукового дискурсу, було встановлено первинні, вторинні і маргінальні жанри. Саме маргінальним жанрам властиве поєднання типових рис і властивостей інших жанрів дискурсів. Актуальними для дослідження видались семантичний, синтаксичний і прагматичний аналіз термінів, для перекладу яких необхідно враховувати лінгвістичні й екстралінгвістичні особливості. Саме вони становлять труднощі для перекладу текстів зазначеного спрямування з англійської мови на українську.

До лінгвістичних факторів належать знання англійської мови на високому рівні, знання норм української мови, уникання інтерференції української та російської мов, вміння знаходити потрібний відповідник з опорою на синтагматичний/парадигматичний контекст, розвинене вміння застосовувати мовну здогадку на основі послідовності компонентів термінологічних сполук, а також знання стилістично-синтаксичних і морфологічних перекладацьких трансформацій.

До екстралінгвістичних факторів належить володіння фоновими знаннями з галузі авіа- і ракетобудування, знання загальної геополітики і політичної ситуації, знання ергономічних термінів і специфіки англомовних заголовків.

Також було встановлено, що, окрім лінгвістичних і екстралінгвістичних факторів, неабияку роль у перекладі термінології відіграють особистісні фактори – уважність і пильність, зацікавленість перекладача в науковій галузі, а також вміння використовувати сервіси і ресурси мережі Інтернет.

Ключові слова: науковий дискурс, первинні, вторинні і маргінальні жанри наукового дискурсу, термін, полісемія, омонімія, паронімія, мовна інтерференція, лінгвістичні, екстралінгвістичні й особистісні фактори.

Постановка проблеми. Уміння адекватно перекладати англомовні науково-технічні тексти рідною мовою становить головне завдання навчання, метою якого є професійна підготовка студентів-філологів і перекладачів.

Вміння зіставляти виражальні засоби англійської та української мов і аналізувати прийоми перекладу, які становлять сутність лінгвістичної теорії перекладу, сприяють надбанню і закріпленню навичок перекладу. Водночас аналітичний підхід до самого процесу перекладу допомагає глибше проникнути в специфічні особливості англійської мови.

З огляду на вищезгадане, у фокусі уваги теорії і практики перекладу перебувають проблеми перекладу текстів наукового дискурсу, зокрема безпосередньо способи й підходи до перекладу спеціальної лексики – термінів і термінологічних словосполук, а також фактори, які впливають на вибір влучного і правильного відповідника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості перекладу термінів постійно викликають інтерес у термінознавців, філологів і перекладачів. Проблему перекладу термінів детально розглянуто в роботах Л. Борисової, В. Карабана,

А. Коваленка, Л. Білозерської, О. Ахманової, О. Баловневої, А. Білецького тощо.

Постановка завдання. Метою статті є розгляд факторів, які впливають на якість і адекватність перекладу термінології в рамках наукового дискурсу з ракетобудування і авіабудування.

Виклад основного матеріалу. Мова наукового дискурсу має виражений стиль, якому властиві певні лексико-семантичні (зокрема термінологічні) та стилістично-синтаксичні особливості. Перш ніж розглянути термінологічні особливості наукового дискурсу, потрібно визначити такі базові поняття, як «дискурс», а саме «науковий дискурс», а також його основні та периферійні жанри, що в сукупності уможлиблює дослідження проблеми перекладу термінів аерокосмічної галузі з англійської мови українською.

На основі численних когнітивних і мовознавчих досліджень можна трактувати дискурс як деяку мовленнєво-розумову діяльність, зумовлену ситуативним контекстом і вбудовану у життєвий і професійний простір, де взаємодія комунікантів відбувається на основі надання мовної форми семіотичної значущості [5, с. 12–13]. Дискурс як розумово-комунікативна діяльність постає як сукупність процесу і результату і залучає екстралінгвістичний та власне лінгвістичний аспекти; в останньому, поряд із текстом, виділяють прагматичний, соціальний і когнітивний контекст, що зумовлює вибір мовних засобів [8, с. 37].

Термін «науковий дискурс» був введений П. Біззелл у 1999 році на позначення інтеграції ненаукового і наукового дискурсу [9, с. 7]. Науковий дискурс є складним і багаторівневим різновидом дискурсу, який на текстовому рівні може бути фактологічним (емпіричним), де у формі наративу подано й описано певні наукові явища та процеси, і теоретичним, де виклад інформації ґрунтується на логічному поясненні і прогнозуванні наукових явищ тощо. За комунікативною інтенцією науковий дискурс є констатаційним (формування розуміння певного наукового явища), аргументативним (переконання в певній науковій позиції автора) і прескриптивним (мотивація до виконання певних дій, вплив на поведінку членів наукової спільноти) [3, с. 18]. Отже, до основних форм мовної вербалізації наукового дискурсу належать аргументація, пояснення, прогнозування, кваліфікація й ідентифікація наукової дійсності.

З точки зору текстової організації науковому дискурсу притаманні категоріальні ознаки інтертекстуальності і діалогічності. Усі тексти наукового дискурсу ретроспективно і проспективно

пов'язані з іншими текстами, що разом утворюють науковий дискурсивний простір для взаємодії усіх учасників дискурсу.

Щодо жанрової класифікації наукового дискурсу, то вчені виділяють *первинні*, які визначають специфіку дискурсу (наукова стаття, монографія, дисертація, науково-технічний звіт тощо), *вторинні*, які виникають опосередковано, на основі первинних (рецензія, анотація, реферат, тези, підручник), та *маргінальні*, яким притаманні риси наукового дискурсу в поєднанні з іншими жанрами або типами дискурсів (доповідь, повідомлення, науковий діалог, патент, інструкція, лекція тощо). Суміжні жанри наукового дискурсу безпосередньо пов'язані із професійною сферою діяльності людини, а тому вони можуть поєднувати як риси власне наукового, так і риси офіційно-ділового, публіцистичного і навіть розмовно-побутового стилю мовлення.

Метою наукового дискурсу є акумуляція та передача наукової та технічної інформації, вирішення наукових проблем, відповідно, зацікавлення реципієнтів у вирішенні теоретичних і прикладних наукових проблем. Авторами наукового дискурсу виступають вчені, дослідники, спеціалісти й експерти в певній науковій галузі, а реципієнтами можуть бути як інші вчені, дослідники і фахівці з відповідним рівнем кваліфікації, науковим статусом і професійним тезаурусом, так і непрофесійні читачі (студенти, викладачі, перекладачі тощо), які деяким чином пов'язані з відповідною науковою сферою, або зацікавлені в поданій інформації.

Об'єктом поданого дослідження є «Авіейшн уїк енд спейс технолоджи» (англ. Aviation Week and Space Technology) є щотижневий журнал ВВС, заснований у 1916 році. Видавництво розташоване у м. Нью-Йорк. Журнал публікує науково-технічну інформацію і матеріали з питань економіки, фінансів, управління і статистики, які безпосередньо пов'язані з галузями ракетобудування, освоєння космосу, авіабудування, авіаелектроніки тощо. Тираж становить 107 тис. прим. [10; 11].

Зазначений щотижневик уособлює маргінальний жанр наукового дискурсу, якому притаманний науковий стиль мовлення з елементами офіційно-ділового (численні позначення організацій, документів тощо) і публіцистичного стилів (численні тропи і стилістичні прийоми). Попри таку глобальну природу, особливістю щотижневика «Авіейшн уїк енд спейс технолоджи» є насиченість загальнонауковою, вузькогалузевою термінологічною лексикою і професіоналізмами, які ста-

новлять собою інтерес із точки зору їх перекладу з англійської мови на українську.

Актуальність дослідження полягає у виявленні лінгвістичних особливостей функціонування термінології в рамках наукового дискурсу з ракетобудування і авіабудування у зв'язку з її активним поширенням і недостатньою кількістю й недорозвиненістю англо-українських термінологічних довідників (глосаріїв).

Маємо на меті охарактеризувати лінгвістичні й екстралінгвістичні особливості функціонування термінології, вживаної у щотижневнику «Авіейшн уїк енд спейс технолоджи», виявити основні труднощі, які виникають під час перекладу термінів з англійської мови на українську та встановити ступінь неологізації термінологічного пласту лексики в зазначеному виданні.

Термін (від лат. *Terminus* – бог меж та кордонів, що захищав межі земельних ділянок та приватну власність господарів) – слово, яке позначає поняття спеціальної сфери спілкування в науці, техніці, певній галузі знань або діяльності людини [7, с. 636]; лексична одиниця мови для спеціальних цілей, що позначає загальне, конкретне або абстрактне поняття теорії певної галузі знань або сфери діяльності [4, с. 31–32].

З позицій когнітивного термінознавства термін розглядають як динамічне явище, яке народжується, формулюється і поглиблюється у процесі пізнання, переходу від концепту – розумової категорії – до вербалізованого концепту, пов'язаного з тією чи іншою теорією, концепцією, яка охоплює ту чи іншу сферу знання і (або) діяльності» [4, с. 21].

З одного боку, термін є засобом закріплення результатів пізнання в певній галузі або сфері людської діяльності, з іншого боку, термін є засобом фіксації нового знання у вигляді відкриття чи винаходу.

На думку вченого С. В. Гринева, терміни необхідно вивчати з точки зору семантики (зміст терміна і його значення); синтаксису (форма і структура терміна) і прагматики (особливості вживання та функціонування терміна) [1, с. 34]. До прагматичних особливостей термінів належать: схвалення терміна фахівцями; інтернаціональність (збіг змісту і форми термінів як мінімум у кількох національних мовах); сучасність – витиснення застарілих термінів та заміна їх новими; милозвучність і езотеричність – прагнення скористатися іншими формулюваннями, щоб ізолювати професійну комунікацію [1, с. 40].

Актуальними для поданого дослідження є семантичний, синтаксичний і прагматичний

аналіз термінів у галузі ракетобудування і авіабудування, оскільки вони функціонують у маргінальному жанрі наукового дискурсу (щотижневик «Авіейшн уїк енд спейс технолоджи») та потребують врахування екстралінгвістичних чинників для адекватного перекладу українською мовою.

Незважаючи на єдність законів логіки і онтології, різні народи мають специфічну картину світу й ментальний тезаурус, по-різному відображають у мові навколишню дійсність, маючи розбіжності у світосприйнятті. Національна своєрідність не тільки формальних, а й семантичних структур різних мов пояснює певні мотиви і цілі, складна взаємодія яких породжує зміст терміна або термінологічної сполуки в розумінні його автора.

1. Лінгвістичні фактори в перекладі термінології в галузі авіа- і ракетобудування

У процесі аналізу мовного матеріалу було виявлено низку лінгвістичних чинників, які мають особливе значення для досягнення перекладацької еквівалентності, зокрема:

– знання норм української мови. Ознакою якісного перекладу є уникання інтерференції української та російської мов. Під час перекладу українською мовою наукових термінів перекладачі неправильно добирають українські еквіваленти загальнонавчаних термінів російської мови (оскільки часто спочатку здійснюють переклад російською мовою, а потім, відповідно, українською), перекладають дослівно усталені словосполучення, а постійне тиражування одних і тих самих помилок у наукових текстах зумовлює до розхитування мовної норми. Наприклад, варто пам'ятати, що активні дієприкметники теперішнього часу в російській мові треба відтворювати відповідними українськими прикметниками на **-льний** (уникаючи суфіксів *-уч/-юч*): *dominant* – *господствующий* – *панівний*, *destroying* – *разрушающий* – *руйнівний*, *metal-cutting* – *металлорежущий* – *металорізний*, *stainless* – *нержавеющий* – *нержавний*. Пасивні дієприкметники на **-ний** здебільшого перекладають пасивними дієприкметниками на **-ний**: *controlled* – *управляемый* – *керований*, *manufactured* – *производимый* – *виготовлений* тощо;

– уміння знаходити потрібний відповідник (явище полісемії, омонімії і паронімії) з опорою на синтагматичний / парадигматичний контекст: **полісемантичні слова**: *squadron* – ав. авіаційна ескадрилья, авіазагін, військ. рота, загін, морськ. Ескадра великих кораблів; **омоніми**: *crane* – буд. підймальний кран і біол. журавель; *skirt* – берег (озера, ріки); узлісся; підніжжя (гори, пагорба);

смуга; спідниця; **пароніми:** *franchisor* (франчайзер) – *franchisee* (франчайзі), *investment* (вклад, інвестиція) – *investor* (вкладник, інвестор), *shareholder* (акціонер) – *shareholding* (пакет акцій), *subsidy* (субсидія) – *subsidiary* (допоміжний, субсидований), *taxless* (безподатковий) – *taxable* (на який можна накласти податок), *partly* (частково, почасти) – *partially* (частково, певною мірою), *payer* (платник) – *payee* (одержувач грошей). Такі пароніми численні, різноманітні і важко піддаються систематизації;

– розвинене вміння застосовувати мовну здогадку на основі послідовності компонентів термінологічних сполук (уміння визначати головне і залежне слово): *high-lift devices* – пристрої механізації крила; *aircraft and engine accessories* – допоміжні агрегати літальних апаратів та двигунів; *yaw (turn) control* – керування за напрямом руху (керування кута ризику); *space charge limited regime* – режим обмеженого просторового заряду; *Earth remote sensing satellites* – супутники дистанційного зондування землі тощо;

– знання стилістично-синтаксичних і морфологічних перекладацьких трансформацій: *Wiring bundles were one of the items that required a new design for the tanker variant because the Air Force requires double- or even triple-redundant wiring for some mission systems* (11) – Для модернізації переробленого літака-заправника потрібно було, зокрема, вдвічі або навіть втричі скоротити довжину електропроводки, оскільки це є однією з вимог, які повітряні сили США висувають для виконання деяких бойових місій. Для забезпечення еквівалентного перекладу довелося повністю змінити синтаксичну структуру речення, замінити частини мови (*triple-redundant* – скоротити втричі), правильно вибрати термінологічний відповідник до слова *tanker* (не танкер, а літак-заправник).

2. Екстралінгвістичні фактори у перекладі термінології у галузі авіа- і ракетобудування

Під час перекладу термінів перекладач має не тільки враховувати мовні значення термінів мовою оригіналу і перекладу, а й систему світогляду й цінностей обох культур. Надзвичайно важливими для адекватного перекладу є екстралінгвістичні фактори.

Одним із таких факторів є володіння фоновими знаннями з галузі, до якої належить дискурс (бажано, щоб перекладач мав уявлення про сферу знань або діяльність, в якій функціонує термін); якщо такої можливості немає, обов'язково треба скористатися онлайн-джерелами та ознайомитися

із релевантними науковими працями або інформаційними ресурсами. Наприклад, у перекладачів можуть виникнути труднощі із перекладом типів повітряних суден: *canard airplane* – літак типу «качка» (а не канарейка); *tractor airplane* – літак із тяговим повітряним гвинтом (не пов'язано безпосередньо з терміном «трактор» у сільському господарстві, а опосередковано з терміном – *traction* – тяга); *rigid airship* – дирижабль жорсткої системи; *biplane* – біплан; *midwing monoplane* – моноплан із середньо розташованим крилом; *ornithopter* – орнітоптер, махоліт; *helicopter* – вертоліт; *glider* – планер; *tailless airplane* – літак типу «літне крило» (а не без хвостового оперення); *amphibian* – літак-амфібія, гідролітак. Іноді елементи англійських термінів, що здаються знайомими, мають зовсім неочікуваний переклад українською мовою.

Важливим є знання загальної геополітики і політичної ситуації країни-продуцента наукових знань та належності автора дискурсу (коли йдеться про конкуренцію в авіабудуванні та ракетобудуванні). Так, назви бойових літаків колишнього Радянського Союзу, Росії та Китаю іноді зустрічаються в кодифікованій версії, розробленій НАТО: *Flogger (Mikoyan-Gurevich MiG-23 and MiG-27)* – букв. *плітка або дерев'яний молот* – *MiG-23* і *MiG-27*; *Foxbat (Mikoyan-Gurevich MiG-25)* – букв. *Летючий лис* – *MiG-25*.

Актуальним є знання ергономічних термінів у галузі ракетобудування і авіабудування. Ергонім – термін, введений Н. В. Подільською для позначення найменування ділового об'єднання людей. Під «діловим об'єднанням людей» дослідник має на увазі будь-які союзи, організації, установи, корпорації, підприємства, суспільства, заклади, гуртки [6, с. 130]. Найбільш частими в аналізованому щотижневнику є, зокрема, найменування органів влади, провідних державних установ і виробничих корпорацій. Оскільки в англійських текстах назва підприємства нерідко подана без характеристики підприємства, вираженої загальним елементом, у перекладі доцільно вводити такий елемент (іноді разом із поясненням щодо сфери діяльності: *General Electric* – *електротехнічна корпорація «Дженерал Електрик»*).

Особливістю щотижневика є його наукова приналежність у поєднанні з публіцистичними рисами, зокрема експресивним забарвленням статей і вжитку стилістично забарвлених слів поряд з авіаційними термінами. Тому ще одним екстралінгвістичним чинником є знання специфіки англомовних заголовків. Доволі часто

терміни в заголовках стають елементами фразеологічних висловів, має місце каламбур або гра слів (*Alitalia's Swan Song? – Прощальна пісня компанії «Аліталія»*) (11); *Inspector general's report reveals that Pentagon quality management is not cut and dry – Звіт генерального інспектора виявив неготовність Пентагону до контролювання якості продукції* (11). В області лексики для заголовків характерне часте використання спеціальних слів, складників свого роду «заголовного жаргону»: *axe, back, bar, ban, bid, boost, claim, crack, crash, cut, dash, hit, move, pact, probe, vow, quit, rush* та ін. Слово «*pact*» у заголовку може означати не тільки «пакт», а й «договір», «угоду» тощо. Дієслово «*hit*» може позначати не тільки «удар», а і «публічну промову критичного характеру». Слово «*bid*» може позначати і «заклик», і «запрошення», і «спробу досягти певної мети» і т.д.

3. Особистісні фактори в перекладі термінології в галузі авіа- і ракетобудування

Неабияку роль відіграють особистісні риси перекладача, а саме:

- уважність і пильність, яка дає змогу уникнути помилок і плутанини термінів: доволі часто студенти через неухважність хибно сприймають і перекладають схожі за звучанням і написанням слова *lunch* (полудник) – *launch* (запуск), *cost* (ціна) – *coast* (узбережжя), *fixtures* (фурнітура) – *futures* (фьючерси), *to extend* (поширюватися) – *to expend* (витрачати), *to acquire* (здобувати) – *to enquire* (розпитувати), *to impose* (обкладати) – *to dispose* (позбуватися);

- зацікавленість перекладача у науковій галузі, до якої належать терміни. Перекладач має цікавитись літературою та інформаційними ресурсами відповідної тематики, що стане йому у нагоді під час перекладу незрозумілих, багатокомпонентних термінологічних сполук і складних синтаксичних конструкцій. Добре коли перекладач (лінгвіст) має змогу отримати консультацію фахівця із науково-технічної сфери діяльності (зокрема авіа-космічної й економічної). Наприклад, англійський вираз *Chapter 11 bankruptcy* може викликати подив у перекладача, але він не має залишати дослівний переклад «банкрутство за розділом 11». Перекладачеві треба пояснити свій переклад, оскільки коло читачів ширше за американську спільноту. Зазначений вираз означає «банкрутство за пунктом 11 (Закону про банкрутство США), що передбачає реорганізацію компанії, якщо вона має достатні активи»;

- уміння використовувати сервіси і ресурси мережі Інтернет, зокрема електронні словники,

системи автоматичного (машинного) та автоматизованого перекладу. Електронні словники – комп'ютерні бази даних, що містять особливим чином закодовані словникові статті, які дають змогу здійснювати швидкий пошук потрібних слів, часто з урахуванням морфологічних форм і з можливістю пошуку словосполучень (прикладів вживання), а також із можливістю зміни напряму перекладу (ABBYU Lingvo, Multitran тощо). Системи машинного перекладу здійснюють переклад текстів, ґрунтуючись на формальному «знанні» мови (синтаксису мови – правил побудови пропозицій, правил словотвору) і використанні словників. Програма-перекладач спочатку аналізує текст однією мовою, а потім конструює цей текст іншою мовою (Prompt, Сократ, Play, Pragma). Онлайн-перекладачі – онлайн-програми, що виконують переклад безпосередньо у вікні веббраузера, не вимагаючи встановлення програми-перекладача на комп'ютер користувача. При цьому, як правило, є обмеження на обсяг тексту, який можна ввести.

Висновки і пропозиції. Науковому дискурсу притаманний стиль, який представляє собою інформаційний простір функціонування наукових, науково-популярних і науково-технічних текстів; це глобальне інформаційно-функціональне поле, в якому взаємодіють численні науково-технічні мовні жанри. За комунікативною інтенцією науковий дискурс ґрунтується на констатаційному, аргументативному і прескриптивному способі викладу інформації. Жанрова класифікація наукового дискурсу представлена первинними (наукова стаття, монографія, дисертація, науково-технічний звіт тощо), вторинними (рецензія, анотація, реферат, тези, підручник) і маргінальними жанрами (довідь, повідомлення, науковий діалог, патент, інструкція, лекція тощо). Останнім притаманні риси наукового дискурсу в поєднанні з іншими жанрами або типами дискурсів. Основним предметом аналізу є лінгвістичні й екстралінгвістичні особливості термінології, вживаної в щотижневому «Авіейшн уїк енд спейс технолоджи» (англ. Aviation Week and Space Technology), який належить до маргінального жанру наукового дискурсу і якому притаманний науковий стиль мовлення з елементами офіційно-ділового і публіцистичного стилів. У процесі дослідження увагу було зосереджено на семантичному, синтаксичному і прагматичному аналізі термінів у галузі ракетобудування і авіабудування на матеріалі щотижневика. Дослідження дало змогу виявити групу факторів, що впливають на якість перекладу термінології

в галузі авіа- і ракетобудування і науково-технічних текстів відповідної тематики взагалі, а саме лінгвістичні, екстралінгвістичні й особистісні фактори перекладу. Аналіз зазначених факторів стане в нагоді перекладачам, що спеціалізуються на поданій галузі, перекладачам-початківцям, які починають перекладацьку кар'єру, і викладачам-

філологам, які викладають перекладознавство. Перспективу дослідження вбачаємо в подальшій деталізації факторів, виявленні шляхів вирішення перекладацьких труднощів і створенні практичних рекомендацій майбутнім перекладачам, які працюють з англійським науковим дискурсом (зокрема жанрами в галузі авіа- і ракетобудування).

Список літератури:

1. Гринев С. В. Введение в терминоведение. Москва : Москов. Лицей, 1993. 309 с.
2. Дискурс у комунікативних системах : Збірник наук. статей / Київ, Міжнародний університет; Редкол. : Денисова С. П. (головний редактор) та ін. Київ, 2004. 344 с.
3. Кротков Е. А. Научный дискурс. *Современный дискурс-анализ*. 2010. Т. 1, Вып. 2. С. 4–18. URL: http://discourseanalysis.org/ada2_1.pdf
4. Лейчик В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура. Изд. 3-е. Москва : Издательство ЛКИ, 2007. 256 с.
5. Мартинюк А. П. Словник основних термінів когнітивно-дискурсивної лінгвістики. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. 196 с.
6. Подольская Н. В. Словарь русской ономастической терминологии. 2-е изд., перераб. и доп. Москва : Наука, 1988. 198 с.
7. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля, 2010. 716 с.
8. Шевченко И. С. Дискурс как мыслекоммуникативное образование / И.С. Шевченко, Е.И. Морозова. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна*. 2003. № 586. С. 33–38.
9. Bizzell P. Hybrid Academic Discourses: What, Why, How. *Composition Studies*. 1999. № 27. P. 7–21
10. English-Russian dictionary of regional studies. URL: https://regional_studies.academic.ru/
11. Aviation Week & Space Technology. URL: <https://aviationweek.com/AWST>

Heletka M. L., Kravchuk V. V. FACTORS AFFECTING THE QUALITY OF TRANSLATION OF TEXT GENRES WITHIN THE ENGLISH SCIENTIFIC DISCOURSE IN AEROSPACE ENGINEERING (CASE STUDY: AVIATION WEEK & SPACE TECHNOLOGY)

This article focuses on the study of factors that influence the quality and adequacy of terminology translation within the framework of scientific aerospace engineering discourse, taking into account the rapid development of these industrial fields, the emergence of numerous scientific and technical terms, and the lack of full-scale English-Ukrainian term glossaries. Regarding the systematization of genres of scientific discourse, we have singled out primary, secondary and marginal genres. It is the marginal genres that combine the typical features and properties of other scientific discourse genres. The research relies on semantic, syntactic, and pragmatic analyses of terms. Besides, to translate them properly one must take into account linguistic and extra-linguistic translational features. These factors make it difficult to translate texts on rocketry and aircraft design etc. from English into Ukrainian.

Linguistic factors include perfect knowledge of English (upper-intermediate and advanced), knowledge of Ukrainian language norms, avoidance of Ukrainian and Russian language interference, ability to find the right equivalent in the dictionary based on syntagmatic and paradigmatic contexts, great ability to use linguistic guesswork when translating compound terms with more than two components, and the knowledge of stylistic, syntactic and morphological translation transformations.

Extralinguistic factors include background knowledge of aerospace engineering, general knowledge of geopolitics and political situation, knowledge of ergonomic terms and specifics of English headlines.

It has also been found that besides linguistic and extralinguistic factors, one must consider personal factors, including attentiveness and vigilance, translator's interest in the scientific field, and the ability to use the Internet services and resources.

Key words: *scientific discourse, primary, secondary and marginal genres of scientific discourse, term, polysemy, homonymy, paronymy, language interference, linguistic, extralinguistic and personal factors.*